

Brüssel, 11. oktoober 2023
(OR. en)

13901/23

LIMITE

SCH-EVAL 217
COSI 173
CRIMORG 129
ENFOPOL 422
JAI 1298
FRONT 311
ASIM 91
MIGR 328
CATS 56
COPEN 356
RELEX 1172
COMIX 447

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Schengeni ala üldine olukord – võitlus piiriülese kuritegevuse, eelkõige rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastu

Peamine oht Schengeni ala heale toimimisele on jätkuvalt piiriülene organiseeritud kuritegevus. Schengeni nõukogu märkis 2023. aasta juunis, et võitlus piiriülese, raske ja organiseeritud kuritegevuse vastu on valdkond, mis vajab 2023.–2024. aastaks täiendavat hoogu.

Inimeste (sealhulgas laste) ebaseadusliku üle piiri toimetamise ehk smugeldamise või ärakasutamisega seotud kuriteod, nagu rändajate smugeldamine, inimkaubanduse eri vormid ja laste seksuaalne ärakasutamine, on endiselt kriitiliselt kõrgel ohutasemel, avaldades üha suuremat mõju haavatavatele isikutele. Selline kuritegevus tekitab märkimisväärseid väljakutseid ka meie välispiiride tõhusal haldamisel ja võib häirida Schengeni ala toimimist.

Rändajate smugeldamise ELi-suunalist ja ELi-sisest turgu soodustab eri kriiside tekkimine ja süvenemine, eelkõige majanduslangus, kliimamuutustest tingitud keskkonnaalased hädaolukorrad ja jätkuvad konfliktid ning demograafiline surve paljudes päritoluriikides¹. Viimaste kuude dramaatilised suundumused Euroopa naabruses üksnes kinnitavad neid trende².

Kas meie praegune reageerimine rändajate smugeldamisele on kohandatud selle muutuva tegelikkusega ja kas see võimaldab neid riske kooskõlastatult käsitleda? Schengeni nõukogu arutab seda küsimust 19. oktoobril 2023, tuginedes Schengeni nõukogu 2022. aasta detsembri istungil toimunud arutelule³. Nõukogu teeb otsused mitme konkreetse meetme ja kestlike lahenduste kohta, et tagada ELi kooskõlastatud reageerimine tuvastatud vajadustele. Selle arutelu tulemused tulevad asjakohasel ja õigel ajal, võttes arvesse teadaandeid, mille Euroopa Komisjoni president esitas Euroopa Liidu olukorda käsitlevas kõnes ja 2023. aasta septembris Lampedusas välja kuulutatud kümnepunktilises kavas. Rändajate smugeldamise teema oli osa ministrite aruteludest varjupaiga ja rände välismõõtmelisele justiits- ja siseküsimuste nõukogu 28. septembri 2023. aasta istungil, kus komisjon kinnitas oma kavatsust korraldada 2023. aasta novembri lõpus rahvusvaheline konverents rändajate smugeldamise vastase võitluse teemal. Oluline on see, et välismõõdet arutavad peagi ehk Euroopa Ülemkogu 26.–27. oktoobri 2023. aasta kohtumisel ka juhid.

Võttes arvesse 2023. aasta oktoobri Schengeni baromeeter+, kutsutakse ministreid üles arutama ja kokku leppima põhimeetmeid, mis moodustavad tervikliku ja integreeritud lahenduse rändajate smugeldamise probleemile, võttes aluseks käesolevas dokumendis (lisa) kindlaks tehtud väljakutsed ja vajadused.

¹ Europol (2023): Europoli temaatiline aruanne rändajate smugeldamise kuritegelike võrgustike kohta (*Europol Spotlight report: Criminal Networks in Migrant Smuggling*); avalik, kättesaadav aadressil: [Spotlight report: migrant smuggling networks and their methods | Europol \(europa.eu\)](#).

² 2023. aasta jaanuarist augustini registreeriti ELis 232 350 ebaseaduslikku piiriületust, mis on 18% rohkem kui 2022. aastal ning suurim näitaja pärast 2016. aastat (Frontex).

2023. aastal avastati pooled ELi piiridel aset leidnud juhtumitest Vahemere keskosa rändeteel, millest on saanud seega kõige aktiivsem rändeteel, kusjuures ajavahemikul jaanuarist augustini ebaseaduslike piiriületuste arv peaaegu kahekordistus (+96%). Seni on 2023. aastal Itaaliasse saabujatest 70% tulnud Tuneesiast ja 70% saabumistest on leidnud aset Lampedusas. Vaatamata sellele, et hiljuti sõlmiti ELi ja Tuneesia vahel leping rändajate smugeldamise vastu võitlemiseks, on Tuneesia suunalt toimuv smugeldamine sel suvel hoogustunud. Lisaks sellele eeldatakse, et 2023. aasta septembris Liibüa kirdeosa tabanud torm ja selle katastroofilised tagajärjed mõjutavad nõudlust smugeldamistegevuse järele.

Praegused andmed näitavad, et rändajate smugeldajad jäävad suures osas ELi õiguskaitseasutustele kättesaamatuks ning et sellised kuritegelikud võrgustikud on Schengeni alal endiselt aktiivsed ja vahendavad teisest rännet (Europol).

³ 15086/22.

NELI PÕHIMEEDET TERVIKLIKUKS REAGEERIMISEKS RÄNDAJATE SMUGELDAMISELE

I. Ühise olukorrateadlikkuse suurendamine

1. **Liikmesriigid** jagavad rändajate smugeldamist käsitleva operatiivanalüüsi projekti kontekstis kõikide uurimiste alguses ristkontrollide võimaldamiseks ennetavalt teavet Europoli sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastase Euroopa keskusega (EMSC), sealhulgas kolmandates riikides saadud teavet⁴.

➔ **Europol** esitab järgmisele Schengeni nõukogule 2023. aasta detsembris esialgse analüüsi liikmesriikide ja Frontexi jagatud teabe arengu kohta.

2. **Frontex, Europol, Eurojust ja Euroopa Liidu Varjupaigaamet (EUAA)** töötavad välja ühise olukorrapildi ja analüüsi rändajate smugeldamise kohta. **Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EMSA)** ning justiits- ja siseküsimumustega tegelevad ehk JSK asutused intensiivistavad asutustevahelist koostööd, teabevahetust ja analüüsi.

➔ **Frontex, Europol, Eurojust ja EUAA** töötavad välja ühise olukorrapildi ja analüüsi rändajate smugeldamise kohta, eeskätt tuginedes liikmesriikidelt ja muudelt asjaomastelt ELi organitelt/võrgustikelt, nagu ÜJKP missioonid, saadud teabele, tehes seda piisavalt aegsasti, et seda saaks arvesse võtta 2024. aasta märtsi Schengeni baromeetris, ning pärast seda regulaarselt.

3. **Liikmesriigid** sisestavad aktiivselt teavet justiits- ja siseküsimumuste infosüsteemidesse ning teostavad süstemaatilisi kontrole asjaomastes andmebaasides⁵ kolmandates riikides, välispiiridel ja Schengeni alal. **Europol** esitab liikmesriikidele teavet, mis on asjakohane rändajate smugeldamise vastase võitlusega seotud uurimiste jaoks. **Liikmesriigid** jagavad ennetavalt SIENA kaudu isikuandmeid Europoliga.

➔ **Europol, Frontex ja eu-LISA** annavad Schengeni baromeeter+ kaudu Schengeni nõukogule igal aastal ajakohastatud teavet nende andmebaaside kasutamise kohta liikmesriikides, tehes seda esimest korda Schengeni nõukogu 2023. aasta detsembri kohtumisel.

⁴ Eelkõige teavet, mis on saadud muu hulgas kolmandatesse riikidesse lähetatud sisserände kontaktametnikelt, ühiste operatiivpartnerluse projektide käigus ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) missioonidelt.

⁵ Sealhulgas SIS, SIENA/EIS, FIELDS, FADO ja INTERPOLi SLTD.

4. **Europoli ELi internetisisust teavitamise üksus** (EU IRU) ja **EMSC** teevad **liikmesriikidega** ennetavat koostööd, et kaardistada rändajate smugeldamise võrgustike digitaalne jalajälg.
- ➔ **Europol** (EMSC ja EU IRU) annavad alates 2023. aasta detsembrist korrapäraselt aru liikmesriikide toetamise kohta Schengeni baromeeter+ kaudu.
5. **Komisjon, EEAS, JSK asutused ning liikmesriigid** koguvad teavet väliste osalejate rolli kohta ebaseaduslikule rändele kaasaitamisel eesmärgiga destabiliseerida Euroopa Liitu või liikmesriike.
- ➔ **JSK asutused** ja **liikmesriigid** jagavad teavet asjakohastel foorumitel, sealhulgas integreeritud olukorrateadlikkuse ja analüüsi (ISAA) ning valmisoleku- ja kriisikava aruannete jaoks.
- ➔ **ELi rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava võrgustik** jälgib olukorda riskipiirkondades ning integreerib õigeaegselt koondandmed ja teabe kuritegelike võrgustike tegevuse, tegutsemisviiside ning marsruutide kohta, mida jagavad ISAAs JSK asutused ja liikmesriigid. **EEAS** tagab INTCENi aruannete põhjal olukorrateadlikkuse. **EEAS** annab (**ELi delegatsioonide kaudu**) annab korrapäraselt aru peamiste kolmandate riikide smugeldamisvastase koostöö taseme kohta.

II. Rändajate smugeldamist käsitleva ELi õigusraamistiku tugevdamine

1. Jäädakse ootama **komisjoni** õigusakti ettepanekut, et tugevdada rändajate smugeldamist käsitlevat ELi õigusraamistikku, hõlmates elemente, mis on seotud sanktsioonide, juhtimise, teabevoogude ning JSK asutuste rolliga.
- ➔ **Komisjon** esitab koos uute seadusandlike ettepanekutega ülevaate tegevus- ja õigusraamistike rakendamisest, sealhulgas uuendatud ELi tegevuskavast rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamiseks (2021–2025), ELi õigusraamistikust ja liikmesriikide kehtivatest õigusaktidest rändajate smugeldamise tõkestamise kohta.

III. Euroopa operatiivkoostöö tugevdamine ja integreerimine

- Liikmesriigid** suurendavad tuvastatud väärtuslike sihtmärkide ja suure riskiga kuritegelike võrgustike ühisuurimisi, mida toetavad **Eurojust** ja **Europol** operatiivsete rakkerühmade kaudu ja tihedas koostöös kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormiga (EMPACT). Liikmesriigid loovad ja kasutavad sihipäraseid ühispatrulle ja muid ühisoperatsioone, sealhulgas internetis, tuginedes eelnevale analüüsile⁶. **JSK asutused** maksimeerivad oma osalemist **EMPACTis** ja oma vastavate volituste piires võtavad ühismeetmeid. **Liikmesriigid** ning **JSK asutused** edendavad EMPACTi kaudu koostöötet operatiivmeetmete vahel rändajate smugeldamist mõjutavate asjaomaste operatiivtegevuskavade raames, mis käsitlevad näiteks inimkaubandust, rahapesu, dokumendipettust.
 - ➔ **JSK asutused**, eelkõige **Europol**, annavad alates 2023. aasta detsembrist Schengeni baromeeter+ kaudu korrapäraselt aru liikmesriikide aktiivsest osalemisest EMPACTi kaudu tehtavas operatiivkoostöös.
 - ➔ **Nõukogu ja Euroopa Parlament (kui eelarvepädevad institutsioonid), komisjon ja Europoli haldusnõukogu** tagavad piisavad rahalised vahendid, et toetada operatiivmeetmeid ja platvormi digiüleminekut oma tegevuseelarve kaudu 2024.–2025. aastal ja pärast seda.
- Liikmesriigid** kasutavad rändajate smugeldamise juhtumite puhul optimaalselt ära Eurojusti toetust, kasutades kõiki olemasolevaid õigusvahendeid, sealhulgas ühiseid uurimisrühmi ja operatiivvahendeid. Riikide õigusasutused osalevad rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse vastu võitlemise ühises kontaktrakkerühmas.
 - ➔ **Eurojust** annab alates 2023. aasta detsembrist Schengeni baromeeter+ kaudu korrapäraselt aru liikmesriikidele antava toetuse kohta seoses rändajate smugeldamisega.

⁶ Nõukogu 9. juuni 2022. aasta soovitus (EL) 2022/915 õiguskaitsealase operatiivkoostöö kohta.

3. **Liikmesriigid** viivad organiseeritud kuritegevuse uurimiste raames **Europoli finants- ja majanduskuritegude vastase võitluse keskuse** ja **Eurojusti** toel läbi finantsuurimisi ja kuritegeliku vara tagasivõtmise menetlusi.
- ➔ **Europol (finants- ja majanduskuritegude vastase võitluse keskus)** ja **Eurojust** koostavad 2024. aasta juuniks sellel teemal ühisaruande, mis põhineb muu hulgas liikmesriikidelt ja muudelt asjaomastelt ELi organitelt/võrgustikelt saadud teabel.
4. **Liikmesriigid** käsitlevad rändajate smugeldamist põhjalikult oma riiklike integreeritud piirihalduse (IBM) strateegiate kooskõlastamisel ELi mitmeaastase strateegiaga Euroopa integreeritud piirihalduse (EIBM) kohta.
- ➔ **Liikmesriigid** ühtlustavad oma IBM strateegiad, mis peaksid hõlmama rändajate smugeldamist, EIBMi mitmeaastases strateegilises poliitikas sätestatud ajavahemiku jooksul.
5. **Riiklikesse** integreeritud piiride valvamise süsteemidesse sisestatakse süstemaatiliselt riskianalüüse ja haavatavuse hindamisi, eelkõige neid, mida Frontex korrapäraselt koostab.
- ➔ **Schengeni nõukogu** teavitatakse korrapäraselt välispiirilõikudele määratud mõjutasetest, et valvetegevust paremini suunata.
6. **Liikmesriigid** parandavad piirikontrolli kvaliteeti ja kasutavad Frontexi operatiivtuge, kui see on asjakohane, eelkõige haavatavates ja suure riskiga sisenemiskohtades, hõlmates võimalust saada ELi rahastust.
- ➔ **Komisjon** esitab 2023. aasta detsembri Schengeni baromeeter+ kaudu esimese horisontaalse ja valdkondadevahelise ülevaate peamistest puudustest, mis mõjutavad negatiivselt ELi piiride julgeolekut, tuginedes Schengeni hindamiste ja **Frontexi** teostatud haavatavuse hindamise tulemustele.

7. **Kõrgetasemeline töörühm, mis käsitleb andmete juurdepääsu tõhusa õiguskaitse eesmärgil**, pakub lahendusi, mis võimaldavad spetsialistidel andmetele asjakohaselt juurde pääseda.

➔ **Komisjon** esitab 2024. aasta lõpuks nõukogule ja Euroopa Parlamendile aruande, milles esitatakse kõrgetasemelise töörühma peamised järeldused ja tehakse ettepanekud järelmeetmete võtmiseks.

IV. Koostoime maksimeerimine ELi välistegevusega

1. Töötada välja ja tagada Euroopa tiimi lähenemisviisi raames kolmandate riikide või piirkondadega loodud smugeldamisvastaste operatiivpartnerluste tõhus rakendamine, et toetada selliseid tegevusi nagu partnerriikide piirihaldussuutlikkuste suurendamine, suutlikkuse suurendamine, operatiivtoe pakkumine õiguskaitse- ja õigusalaselt koostööle ning dokumendipettuse alase koostöö tugevdamine.

➔ **Liikmesriigid** ja **komisjon** tuvastavad potentsiaalseid uusi partnereid smugeldamisvastaste operatiivpartnerluste loomiseks. **Liikmesriigid** astuvad järelmeetmetena konkreetseid samme, et tagada asjaomaste loodud partnerluste tõhus elluviimine.

2. Tehakse kindlaks konkreetsed võimalused rändajate smugeldamisega seotud teabe vahetuse tõhustamiseks kolmandate riikidega, sealhulgas sihtotstarbelise toetuse andmiseks käimasolevatele uurimistele, uute turvalise teabevahetusvõrgu SIENA ühenduste kaudu liikmesriikide sisserände kontaktametnikele ja ELi rahastatavate projektide kaudu, mis on suunatud rändajate smugeldamise vastu kolmandates riikides, ning olemasolevate partnerluste kaudu rändajate smugeldamise vastase Euroopa infokeskuse raames EMSCs (Europol, Frontex, INTERPOL, EUNAVFOR MED IRINI). Seeläbi arendatakse olukorratundlikkuse ja varajase hoiatamise süsteeme.

➔ **Liikmesriigid** ja **komisjon** lepivad kokku tegevuskavas võimaluste uurimiseks tehnilisel tasandil.

➔ **Komisjon** kiirendab läbirääkimisi Europoli/Eurojusti ja partnerriikide vaheliste koostöölepingute üle, et hõlbustada andmevahetust operatiivsetel eesmärkidel.

➔ **Frontex** kasutab täiel määral ära oma volitusi tegutseda kolmandates riikides, töötades selle nimel, et luua soodsad tingimused piirkonnaspetsiifilisele operatiivsele kohalolekule ja luureandmete jagamise struktuuridele.

Schengeni nõukogu vastutab koostöös komisjoni ja asjaomaste ELi asutustega eespool nimetatud meetmete rakendamise järelevalve ja lahendamata väljakutsete kohta otsuste tegemise eest.

Komisjon peaks esitama Schengeni nõukogule korrapäraselt aruandeid eespool nimetatud meetmete rakendamisel tehtud edusammude kohta. See aruandlus peaks muu hulgas põhinema ELi asutuste ja liikmesriikide esitataval teabel ja analüüsil. Aruandlus peaks eelkõige toimuma Schengeni olukorda käsitleva iga-aastase aruande⁷ kaudu.

⁷ Esimene sellist aruandlust hõlmav Schengeni olukorda käsitlev aruanne peaks olema see, mille komisjon peab esitama 2024. aasta aprilliks 2024. aasta juunis toimuvale Schengeni nõukogule.

Võitlus piiriülese kuritegevuse, eelkõige rändajate smugeldamise vastu

VÄLJAKUTSED JA VAJADUSED

1. Ühise olukorrateadlikkuse suurendamine

Rändajate smugeldamise võrgustikud on osutunud paindlikuks, kohanedes kiiresti muutustega ebaseadusliku rände dünaamikas ja arenevas õiguskaitsetegevuses⁸. Smugeldamisvõrgustikud on oma suuruselt erinevad ja tegutsevad ärimudeli alusel, milles kurjategijad teevad ajutist või vajaduse korral püsivamat koostööd. Smugeldamismarsruute ja kasutatavaid tegutsemisviise kohandatakse õiguskaitsetegevuse intensiivistumisel või viisa- ja varjupaigapoliitika muutumisel⁹.

Kuritegelike võrgustike kohanemisvõimele reageerimiseks on väga oluline koos arendada ühist ja õigeaegset olukorrateadlikkust.

2. Rändajate smugeldamist käsitleva ELi õigusraamistiku tugevdamine

Viimasel paaril aastal on Euroopa Ülemkogu pööranud erilist tähelepanu Schengeni ala sisejulgeolekule ning oma 24.–25. juuni 2021. aasta järeldustes kinnitati taas smugeldajate vastase võitluse tähtsust, väljendati tõsist muret mõnel rändeteel täheldatud suundumuste pärast, mis eeldavad kiiret tegutsemist, ning kutsuti üles kasutama nende vastu võitlemiseks kogu rändeteed hõlmavat lähenemisviisi, sealhulgas kaotades rändajate smugeldamise ja nendega kaubitsemise¹⁰. Pärast seda üleskutset uuendas EL oma tegevuskava rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamiseks (2021–2025), aidates nii kahjustada smugeldajate äritegevust kui ka võidelda smugeldamisvõrgustike vastu. Hiljuti teatas president von der Leyen oma kõnes olukorrast Euroopa Liidus, et komisjon kavatab rändajate smugeldamist käsitlevat ELi õigusraamistikku kiiremas korras ajakohastada.

⁸ Europol (2023): Europoli temaatiline aruanne rändajate smugeldamise kuritegelike võrgustike kohta (*Europol Spotlight report: Criminal Networks in Migrant Smuggling*); avalik, kättesaadav aadressil: [Spotlight report: migrant smuggling networks and their methods | Europol \(europa.eu\)](#).

⁹ Europol (2023): Europoli temaatiline aruanne rändajate smugeldamise kuritegelike võrgustike kohta (*Europol Spotlight report: Criminal Networks in Migrant Smuggling*); avalik, kättesaadav aadressil: [Spotlight report: migrant smuggling networks and their methods | Europol \(europa.eu\)](#).

¹⁰ Euroopa Ülemkogu kohtumine (24.–25. juuni 2021), järeldused, 25. juuni 2021. aasta dokument EUCO 7/21.

Hinnata tuleks rändajate smugeldamist käsitlevat kehtivat ELi õigusraamistikku, mis pärineb 2002. aastast. Hoolimata kaasaaitajate paketist¹¹ näib rändajate smugeldamine olevat üha enam kasumlik äri, mille puhul on kurjategijate avastamise ja karistamise oht väike¹².

3. Euroopa operatiivkoostöö tugevdamine ja integreerimine

Rändajate smugeldamine on keerukas kuritegevuse vorm, mis mõjutab teisi kuritegevuse valdkondi ja areneb mitmemõõtmelisel alusel.

Et selle vastu tõhusalt võidelda, on vaja terviklikku reageerimist, eelkõige tõhustades **operatiivkoostööd kõigi sidusrühmade vahel kogu kuritegeliku ahela raames ning suurendades asutuste- ja valdkondadevahelist koostööd, eelkõige EMPACTi raames**. Sellega seoses on rändajate smugeldamise vastases võitluses keskse tähtsusega koostöö piirivalvuritega ja üldisemalt tõhus **välispiiride haldamine**. Lisaks on rändajate smugeldamine väga kasumlik äri, mille hinnanguline aastakäive on kogu maailmas mitu miljardit eurot. Seega tuleb sellesse kõikehõlmavasse reageerimistegevusse integreerida **finantsuurimine**.

Lisaks muutuvad rändajate smugeldamise võrgustikud aina enam digitaalseks. Võrgustikud **kuritarvitavad veebikeskkonda** ja kasutavad **krüpteeritud sidet** ebaseaduslike teenuste osutamiseks, logistika korraldamiseks ja kasumi kindlustamiseks¹³. Seepärast on vaja tugevdada õiguskaitse- ja õigusasutuste suutlikkust rändeteedel (sealhulgas kolmandates riikides), et seada sihiks smugeldajate võrgustike kohalolek veebis ning nendepoolne kaasaegse tehnoloogia kasutamine teabevahetuse eesmärgil.

¹¹ Nõukogu direktiiv 2002/90/EÜ, millega määratletakse kaasaaitamine ebaseaduslikule piiriületamisele, läbisõidule ja elamisele, ning raamotsust (2002/946/JSK), millega tugevdatakse karistusõiguslikku raamistikku nimetatud kuritegude tõkestamiseks. Euroopa Komisjoni teatis „Komisjoni suunised ebaseaduslikule piiriületusele, läbisõidule ja seadusliku aluseta riigis viibimisele kaasaaitamise määratlemist ja tõkestamist käsitlevate ELi normide rakendamise kohta“ (2020/C 323/01), oktoober 2020.

¹² ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo (UNODC), „Rändajate smugeldamine – surmav äri“ (*Migrant Smuggling – A deadly business*), kättesaadav aadressil: [Migrant Smuggling A deadly business \(unodc.org\)](https://www.unodc.org/en/migrant-smuggling).

¹³ Europol, „Rändajate smugeldajad ja inimkaubitsejad: digitaalsemad ja väga kohanemisvõimelised“ (*Migrant smugglers and human traffickers: more digital and highly adaptable*), kättesaadav aadressil: [Migrant smugglers and human traffickers: more digital and highly adaptable | Europol \(europa.eu\)](https://www.europol.europa.eu/press-releases/migrant-smugglers-and-human-traffickers-more-digital-and-highly-adaptable).

Rändajate organiseeritud smugeldamise vastane võitlus nõuab õiguskaitseasutustelt üha enam **juurdepääsu andmetele**, sealhulgas riigi sees ja välismaal asuvatele elektroonilistele andmetele ja tõenditele, et neid vajaduse korral riiklike uurimiste jaoks dekrüpteerida ning neid säilitada uurimise läbiviimiseks ja õiglase kohtumõistmise algatamiseks vajaliku aja jooksul.

Oluline on see, et meie reageerimine rändajate smugeldamisele käsitleb integreeritult selle seoseid teiste kuritegevuse valdkondadega. Eelkõige on **inimkaubandus** regulaarselt põimunud rändajate smugeldamisega Euroopa Liitu ja liidu kaudu. ELi saabumisel satuvad ebaseaduslikud rändajad sageli seksuaalse, tööalase või muu ära kasutamise ohvriks. Seetõttu on oluline, et EL ja liikmesriigid võtaksid meetmeid **haavatavate rändajate kaitsmiseks** ning samal ajal võitleksid inimkaubanduse vastu ennetus-, õiguskaitse- ja õigusosalase koostöö kaudu, et tuua kuritegude toimepanijad kohtu ette. Lisaks tuleks rohkem ära teha, et tugevdada võitlust võltsitud dokumentide vastu, kuna **dokumendipettus** on sageli rändajate smugeldamise valdkonna kuritegelike operatsioonide üks peamisi võimaldajaid¹⁴.

4. Koostoime maksimeerimine ELi välistegevusega

Rändajate smugeldamise vastane võitlus nõuab rahvusvahelist koostööd ja koordineerimist peamiste partnerriikidega rändeteedel. Viimasel aastal on selles vallas tehtud suuri edusamme, sealhulgas seoses sidemete tugevdamisega **ÜJKP missioonidega, sisserände kontaktametnike Euroopa võrgustiku** loomisega ning komisjoni poolt **Vahemere keskosa, Lääne-Balkani ning Vahemere lääneosa ja Atlandi ookeani rändeteid** käsitlevates ELi tegevuskavades esitatud meetmetega. Siiski on vaja teha rohkem, et maksimeerida koostoimet ELi välistegevusega prioriteetsetes kolmandates riikides ja piirkondades. Smugeldamisvastased operatiivpartnerlused lahutamatu osa ELi rändepartnerlustest päritolu- ja transiidiriikidega. Nendega nähakse ette koordineeritum ja struktureeritum lähenemine operatiivkoostööle partnerriikidega, et võidelda rändajate smugeldamise vastu.

¹⁴ Sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastane Euroopa keskus (2022), kuues aastaaruanne, 2022, kättesaadav aadressil: [EMSC 6th Annual Report.pdf \(europa.eu\)](https://emsc.europa.eu/emsc/media/1234567890/emsc_6th_annual_report.pdf).